

ЗА СВЕТИЯ ДУХ КАТО ЛИЧНОСТ

В тази статия ще посоча няколко доказателства за личността на Св. Дух. Ще дам отговор на въпроса: какво говори Библията за Св. Дух като личност.

От самото начало Св. Дух следва да се разглежда като личност. Без това не е възможно да се разбере Неговото действие, да се влезе в правилно взаимоотношение с Него и да се изпита неговото благодатно и могъщо влияние.

Понякога някои християни се опитват да правят разбор на действията на Св. Дух, преди да са се запознали със Самия Него като личност. Такъв метод, неправилен поначало, поражда вълна от заблуди, неразбиране, нездрав ентузиазъм, лъжлив огън и фанатизъм.

Ние вярваме, че Св. Дух е третото лице на Св. Троица. Той е равночестен на Отца и Сина. В Символа на вярата тържествено изповядваме: „Вярвам... и в Духа Светаго, Господа, Животворящия, Който от Отца изхожда“. И въпреки това малко знаем за Него.

В Свещ. Писание се разкриват ясно величествените творчески промислителни действия на Бога Отца в историческия живот на човечеството от „создания мира“. Св. Евангелие ни повествува за безмерното снизхождение на Бога Син. Ние знаем, че „Словото стана плът и живя между нас пълно с благодат и истина. И ние видяхме славата Му, слава като на единороден от Отца“ (Йоан. 1:14).

Нам е близък и свой историческият образ на Исуса Христа и ние сме готови в умиление да паднем на колене пред Него и да извикаме като св. апостол Петър: „Ти си Христос, Синът на живия Бог“ (Мат. 16:16).

Човешкото съзнание обаче стои безмълвно пред Св. Дух; човешкото сърце е затворено и студено за животворната топлина на божествената Му сила и действие. Ние не познаваме Този, Който е „навсякъде и всичко изпълва“, чрез диханието на Когото светът се държи, животът съществува и се развива. Не познаваме Този, Чието действие в света е не толкова в материални образи и постижения, колкото в „сили и явления на духа“.

Ние сме чужди на тайнствения дух Божи, Който непостижимо действа в тайнствените глъбини на човешкото същество, просветлява ни, възражда ни и ни претворява в „нова твар“.

Потънали в грубата проза на живота, ние сме станали нечувствителни за тихия повей на Св. Дух, Който иска да ни освободи от веригите на плътта и земята и ни издига в свободата на чистата духовност.

I. Доказателства, че Св. Дух е личност

Първото доказателство, че Св. Дух е личност, намираме в Библията. Последната приписва на Св. Дух всичко, което в даден план има белези, признаци, свойства, качества на личност.

Кои са истинските признаци на личността? – Това са *мисълта, чувството и волята*. По този начин личности са всички ония живи същества, които осъзнават, чувстват, желаят. Когато става дума за това, че Св. Дух е личност, някои предполагат, че Той има ръце и крака, пръсти и нокти, очи и уши, уста и нос и т.н.

Тук следва да се отбележи обаче, че всички тези органи са признаци не на личността, а на физиката, на тялото. Признаците на личността са *знание, чувство и воля*. Всяко същество, способно да знае, да чувства и да желае, е личност, независимо от това дали то има тяло или няма.

Със свършването на земния живот – до Второто пришествие на Господ Исус Христос, всички ще бъдем временно без тела. По думите на св. *ап. Павел* ние ще продължим да желаем: „... Винаги сме спокойни и, като знаем, че докле живеем в тялото, се отдалечаваме от Господа (понеже с вяра ходим, а не с виждане), имаме дръзновение и по-скоро желаем да напуснем тялото и да се приберем у Господа” (2 Кор. 5:6-8).

Въпреки това ние няма да прекратим своето съществуване като личности. Ще си останем такива, макар че няма да имаме тела. Всяко живо същество, притежаващо знание, чувство и воля, е личност. Всички тези признаци на личността словото Божие приписва и на Св. Дух.

а) Да разгърнем св. Библия. – Ние намираме трите лица на Св. Троица в първите три стиха на Библията.

„В начало Бог сътвори небето и земята” (Бит. 1:1). Тук имаме Бог Отец.

„А земята беше безвидна и пуста; тъмнина се разстилаше над бездната, и Дух Божи се носеше над водата” (Бит. 1:2). В този стих вече се говори за Бог Дух Свети.

„Рече Бог: да бъде светлина. И биде светлина” (Бит. 1:3). Тук излиза вече Словото, Бог Син.

По този начин *трите Лица* (Ипостаси) на Пресветата Троица ясно се открояват в първите три стиха на Библията.

Духът Божи се е носил над първичния космически хаос и с животворната Си топлина е оживотворявал материята. Светият Дух е участвал в Божието предвечно решение да бъде сътворен човекът „по Божи образ и подобие” (Бит. 1:26-27) и чрез тайнственото Си наитие превърнал първия човек в „жива душа” (Бит. 2:7).

Духът Божи невидимо е ръководил древните библейски патриарси и поддържал в съзнанието им светлината на истинското богопознание. Той пазеше сърцето и просветляваше ума на

патриарх Йосиф, за когото египетският фараон каза: „Ще намерим ли такъв като него човек, у когото да има Дух Божи?“ (Бит. 41:38).

Св. Дух преизпълваше великия законодател *Моисей* и му даваше смелост да води еврейския народ през пустинята към Обетованата земя. А когато слезе от планината Синай, той беше цял озарен от благодатната светлина на Св. Дух: „Лицето му изпушаше зари... и всички Израилеви синове видяха Моисея, и ето, лицето му светеше“ (Изх. 34:29-35).

Св. Дух говореше чрез устата на старозаветните пророци чрез тях възвестяваше волята Господня и поддържаше надеждата за обещания Спасител (Деян. 28:25). „Защото никога по човешка воля не е изречено пророчество, но от Дух Свети просветлявани са говорили светите Божи човеци“ (2 Петр. 1:21).

Духът Божи гореше в сърцето на св. *пророк и цар Давид* и устата му изпяха най-хубавите песни, каквито човешкото сърце досега е пяло на Бога. А когато св. *пророк Иеремия* реши да мълчи и да не пророчества, той усети в себе си огъня на Св. Дух, Който гореше и разпалваше сърцето му да говори смело и да възвестява страшните Божии предупреждения.

В ония тъмни времена на грях и нравствено безсилие, когато човечеството се луташе в заблуждения и беше изгубило вяра в собствените си сили, светлината на Божия Дух не угасна. Тя невидимо просветляваше някои личности, за да посочват те на човечеството пътя на Вечната истина: „Светлината свети в мрака и мракът я не обзе“ (Йоан. 1:5).

б) Да отворим Първото послание на св. *ап. Павел* до Коринтяни (2:11). Там четем: „Понеже кой човек знае, какво има у човека, освен човешкия дух, който живее у него? Тъй и Божието никой не знае, освен Божия Дух“.

Тук на Св. Дух се приписва *знание*. С други думи, Св. Дух не само е освещаване и укрепване на нашето съзнание, за да познаем истината, която без Него така и не можем да видим. Той е личност. Той знае цялата същност на Св. Троица. И постепенно ни открива Своите знания.

А когато се изпълниха времената (Гал. 4:4) да се яви Примириятелят (Бит. 49:10), Св. Дух осени девическата утроба (Лука. 1:35) и се извърши великата тайна на Боговъплщението: Син Божи стана Син Човечески, във всичко подобен нам, освен в греха. В Юдейската пустиня, при река Йордан, светът видя най-могъщото и най-пълното изявяване на триединния Бог: из глъбините на небесата се чу гласът на Предвечния Отец, във водите на Йордан се кръщаваше Единородният Син на Отца, а във висините над Господа Исуса затрептя във вид на гълъб Св. Божи Дух. И засвидетелства св. *Йоан Кръстител*: „Видях Духа да слиза от небето като гълъб и остана върху Него“ (Йоан. 1:32).

в) Да се обърнем сега към Първото послание на св. *апостол Павел* до коринтяни (12:11), в което се казва: „Всичко това го произвежда един и същият Дух, като разпределя всекиму поотделно, както си иска“.

От този текст се вижда, че Св. Дух, Който е божествена личност, след като ни овладее, след като ни изпълни, започва да ни ръководи по Своята воля.

Това положение е една от основните истини, отнасящи се до Св. Дух. Ние следва винаги да

помним това, ако искаме да имаме правилно общение с Него.

г) Сега да отворим Посланието до римляни (8:27). Тук четем: „А Оня, Който изпитва сърцата, знае каква е мисълта на Духа, понеже Той по волята на Бога ходатайства за светиите”.

В гръцкия оригинал „мисълта” се обозначава с думата *φρονεω*. Тази дума има по-широк смисъл. Тя включва в себе си понятието за мисълта, чувството и волята. Тук се има предвид онова понятие, както и в 7-мия стих на същата тази глава, където се говори, че „плътското мъдруване е вражда против Бога: на закона Божи то не се покорява, нито пък може”. Даденото място следва да се разбира в смисъл, че „вражда против Бога” са не само плътските мисли, но и всеки плътски нравствен и мислещ живот.

д) Сега да се обърнем към твърде забележителното място в Посланието към римляни (15:30). Тук четем: „Прочее, моля ви, братя, заради Господа нашего Иисуса Христа и заради любовта на Духа, да ми спомагате в молитвите си за мене към Бога...”

В този стих ми се иска особено да подчертая израза „*любовта на Духа*”. Каква дълбока, каква чудна мисъл, какво превъзходно свидетелство! Тези думи ни учат, че Св. Дух ни люби с най-нежна любов.

Вън от всяко съмнение е, че за нашето спасение трябва да бъдем благодарни за любовта на Св. Дух в същата степен, в каквата и за любовта на Бог Отец и Бог Син.

Ние бихме погинали безусловно, ако Бог Отец не бе обърнал внимание на безнадеждността на нашето положение. Ние бихме отишли във вечна мъка, ако Небесният Отец, предвидил нашето грехопадение и отдалеченост от Него, не бе изпратил Своя Единороден Син, Който умря на кръста на Голгота за нас. Ние бихме погинали, ако Господ Иисус Христос, Божият Син, в Своята безмерна любов към нас и в послушанието на Отца, не бе се въплътил в този свят и не бе отдал Своя живот като пълноценна изкупителна жертва за нашите грехове. Ние бихме съвсем погинали, ако Св. Дух в своята несравнима любов към нас и в послушанието на волята на Отца и Сина не беше се явил в този свят и не беше ни изискал от нашата безвъзвратна обреченост.

Св. Дух е „вървял” ден след ден след нас, седмица след седмица, месец след месец и година след година. Св. Дух не ни е оставил дори и когато ние в своето упорство не сме искали да Го слушаме и когато сме обръщали гръб към Него.

Дни и години Св. Дух е вървял неотклонно с нас дотогава, докато ни вразуми, за да осъзнаем нашата обреченост. Св. Дух ни е посочил Господа Иисуса Христа като наш личен Спасител. Св. Дух ни е направил способни да приемем Христа за наш личен Спасител и Господ.

е) Да отворим сега книгата на пророк *Неемия* (9:20). Там четем: „Ти им даде Твоя благ Дух, за да ги поучава, и не отнимаше маната Си от устата им, па и вода им даваше за утоление на жаждата им”. Или да разтворим книга Премъдрост Соломонова (9:17), където се говори: „А волята Ти кой би познал, ако не беше дарувал премъдрост и не беше пратил отгоре Твоя Свети Дух?”

В Стария Завет се говори за личността на Св. Дух, както и в Новия Завет. Разбира се, в Стария

Завет учението за Св. Дух се среща не така често, както в Новия. Главното известие на Стария Завет е *Божие единство*, както е открито то на Израил (Второз. 6:4), за разлика от политеизма на околните народи (Ис. 43:10; 45:5, 6. Второз. 4:35).

Това единство е сложно понятие. Например Бит. 1:26. – „След това рече Бог: да сътворим човек по Наш образ и по Наше подобие“. Също Бит. 3:22 – „И рече Господ Бог: ето, Адам стана като един от Нас да познава добро и зло“.

Че това подобие не е ангелско и че този очевиден съвет относно сътворението на човека е бил в кръга на Божеството, се вижда от 1:27: „И сътвори Бог човека по Свой образ, по Божи образ го сътвори...“

Думата, употребена за „Бог“ в тези ранни сведения на книга Битие („Елохим“), е съществително в множествено число. Фактически, когато човек намери окончанието „им“ в еврейските съществителни, те имат множествено значение. Напр. Второз. 6:4 в български превод гласи: „Слушай, Израилю: Господ, Бог наш, е Господ един“. Този стих в еврейската Библия гласи: „Слушай Израилю: Господ, нашите Богове, е един Господ“.

В Стария Завет намираме много лични изяви на Бога, наречени „теофании“ (Богоявления), особено: „Ангелът Господен“, „Ангелът Божи“, „ангелът на лицето Му“ (срв. Бит. 18:22; 22:15; 32:24-32. Съд. 6:20-22. Съд. 13 гл.). „И Ангелът на лицето Му ги спасяваше. По любовта Си и по благосърдието Си Той ги изкупи, взе и ги носи през всички древни дни“ (Ис. 63:9).

Кой е бил този Ангел? Отговорът се намира в 1 Кор. 10:4 – *Христос*. Думата „Ангел“ означава „вестител“ или „пратеник“ и може да има съответно приложение към Господа Иисуса Христа като идващ от „лицето“ или от „името“ на Бога.

Присъствието на Св. Дух и неговата активна дейност се виждат в пасажите като: Бит. 1:2. Съд. 6:34. Ис. 63:10.

ж) Сега да се обърнем към Посланието на св. ап. Павел до ефесяни (4:30). Тук четем: „И не оскърбявайте Светия Дух Божи, с Който сте запечатани за в деня на избавлението“. От този текст се вижда, че Св. Дух може да бъде оскърбен. С други думи, Св. Дух не е някакво сляпо и безлично влияние или пък сила, изливаща се в нашето сърце. Св. Дух е личност, Която ни обича много. Тази Личност е свята и извънредно чувствителна дори и за най-изтънчените и замаскирани форми на греха.

В дадения план Св. Дух се явява в права противоположност на нашата прародителка Ева, която не се уплаши от греха, дори в неговата най-груба форма. Св. Дух чува какво говорим и вижда какво правим. Той знае нашите мисли. Дори нашата най-отвлечена фантазия нито за миг не се изплъзва от Неговия контрол. Св. Дух се оскърбява, ако в нашите помисли, речи и действия се промъква нещо нечисто, несвято, неистинно, фалшиво, заядливо, завистливо, горделиво и изобщо нехристиянско.

Второто доказателство, че Св. Дух е личност, се изключва в следното: на Св. Дух се приписват такива действия, които могат да се осъществят само от личност.

а) Да отворим Първото послание на св. апостол Павел до коринтяни (2:10), където четем: „А

нам Бог откри това чрез Св. Дух, защото Духът прониква във всичко, дори и в дълбините Божии". Тук става дума за това, че Св. Дух изследва дълбините Божии.

Бидейки личност, Св. Дух сам изследва дълбините Божии и ни ги открива. Разбира се, че подобни действия могат да се осъществят само от личност!

б) Да се обърнем сега към Посланието на св. апостол Павел до римляни (8:26). Тук стои записано: „Също и духът ни подкрепя в нашите немощи; защото не знаем, за какво да се помолим, както трябва, но Сам Духът ходатайства за нас с неизказани въздишки". В това място от словото Божие се казва за Св. Дух, че Той прави онова, което е възможно само за една личност, а именно – Той се моли.

в) Да прочетем сега две тясно свързани помежду си места от Свещ. Писание. В първото от тях (Йоан. 14:26) се казва: „ Утешителят, Дух Свети, Когото Отец ще изпрати в Мое име, Той ще ви научи на всичко и ще ви напомни всичко, що съм ви говорил". Тук се говори за Св. Дух, че Той прави онова, което е възможно само за личността, а именно: „Той учи“!

В същото Евангелие от Йоан (16:13-14) е казано: „А кога дойде Оня, Духът на истината, Той ще ви упъти на всяка истина: защото от Себе Си няма да говори, а ще говори, каквото чуе, и ще ви възвести бъдещето. Той Мене ще прослави, защото от Моето ще вземе и ще ви възвести“.

Тук Св. Дух отново ни се представя като жива личност и като личен Учител. Да притежаваме този Дух Свети е най-ценно християнско благо. Св. Дух е истинският автор на Библията. Ние усещаме диханието Му в тази свещена Книга. Св. Дух ни учи, обяснява и помага да осъзнаем дълбокото значение на Божието слово.

Третото доказателство за личността на Св. Дух е следното: в Свещ. Писание на Св. Дух се приписва *състояние*, което може да вземе само личността. Така напр. в св. Евангелие от Йоана четем: „И Аз ще помоля Отца, и ще ви даде друг Утешител, за да пребъдва с вас вовеки, Духът на истината, Когото светът не може да приеме, защото Го не види, нито Го познава: а вие Го познавате, защото Той с вас пребъдва и във вас ще бъде" (Йоан. 14:16-17).

Тук Господ Иисус Христос ни представя Св. Дух като Утешител, Който ще Го замести на земята. До Своето възнесение на небето при Отца Той беше приятел, стоящ до тях и готов да им помага при всяка нужда. Възнасяйки се на небето, Спасителят остави учениците Си със смутени сърца. Утешавайки ги, Той им казал, че след Неговото отхождане ще дойде един Друг, за да заеме Неговото място.

Отхождащият Христос говори: „Аз обаче ви казах истината; за вас е по-добре Аз да си замина; защото, ако не замина, Утешителят няма да дойде при вас; ако ли замина, ще ви Го пратя" (Йоан. 16:7). Можем ли да си представим, че нашият Господ би могъл да каже така, ако Неговият заместник беше не личност, а само някаква сила?

Нашият Господ каза, че вместо Себе Си ще изпрати Утешителя – Светия Дух.

И Господ дивно изпълни Своето обещание. В деня на Петдесетница, когато апостолите заедно със св. Дева Мария се молеха усърдно в Сионската горница, Той изпрати Св. Дух. И както в древност планината Синай се потресе от присъствието на Господа Йехова, тъй и Сионската

горница се потресе от съшествието на Божия Дух. И както някога Господ слезе върху Синай сред гръм и мълнии, тъй и Св. Дух слезе в Сион сред бурно дихание и в огнени езици, като реален символ на огнено кръщение.

Потресе се Сионската горница, защото Св. Дух идеше в света да разтърси друга една горница – горницата на човешкия дух, да събори из основи тая овехтяла от грехове горница и върху развалините ѝ да издигне нова – горница на възродения и обновен човешки дух.

Св. Дух слезе в огнени езици, за да изгори в човешката душа тръните на греха и я превърне в прекрасна градина на добродетели. Той слезе в огън, за да запали студеното човешко сърце с огъня на божествената любов, да го разгори с пламъка на божественото вдъхновение.

Автор: проф. к. б. н. Н. Маджуров, Списание „Духовна култура“, кн. 6/1994 г.

Източник: <http://www.bg-patriarshia.bg/>